

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Adressater i hht. liste

Deres ref

Vår ref
200805673-/KEB

Dato
20.03.2009

Fastsettelse av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning

Vedlagt følger nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner for høyere utdanning.

Kvalifikasjonsrammeverket er bearbeidet på bakgrunn av høringsuttalelsene som kom inn etter at utkastet til rammeverk ble sendt på høring i 2007.

Det kom inn 62 høringsuttalelser. I all hovedsak var høringsinstansene positive til innføringen av et kvalifikasjonsrammeverk. Det kom også forslag til konkrete endringer i læringsutbyttebeskrivelsene, og flere av disse er nå innarbeidet i rammeverket. Blant annet er antallet beskrivelser redusert, og det er forsøkt å heve nivået på kravene som blir stilt til kandidatene i hver syklus. Det har vært viktig for departementet å lage et rammeverk som tar hensyn til det mangfoldige studietilbudet i Norge, og det er lagt vekt på at rammeverket skal ha begreper og beskrivelser som kan passe både for profesjonsutdanningene, de mer teoretiske baserte akademiske utdanningene og de kunstfaglige utdanningene.

Det fastsatte kvalifikasjonsrammeverket er søkt tilpasset både det overordnede, europeiske kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning i Bolognaprosessen og EUs kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (EQF).

Det er nå vedtatt at det også skal utarbeides et kvalifikasjonsrammeverk for fagskoleutdanninger i tråd med EQF. Det vil derfor på sikt være nødvendig å se de to kvalifikasjonsrammeverkene i sammenheng.

Som i rammeverket som ble sendt på høring, består det fastsatte kvalifikasjonsrammeverket av kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Det er videre delt inn i tre sykluser, der 1. syklus er bachelornivå, 2. syklus er masternivå og 3. syklus er ph.d.-nivå. Departementet registrerte at det i høringen var delte oppfatninger om kategorien "generell kompetanse". Det var også uenighet blant høringsinstansene om hvorvidt "holdninger" burde være en egen kategori. Departementet har derfor valgt å ta utgangspunkt i de vurderingene som arbeidsgruppa som utarbeidet utkastet til rammeverk, gjorde i sin rapport på dette punktet.

Hvilke kvalifikasjoner er omfattet?

Inntil videre er følgende kvalifikasjoner omfattet av rammeverket:

Grad	Omfang (år)	Nivå	Kval.type
Bachelor	3	1	1. syklus
Bachelor	4	1	1. syklus
Master	2	2	2. syklus
Master	5	2	2. syklus
Master i rettsvitenskap	5	2	2. syklus
Master	5,5	2	2. syklus
Cand.med.vet.	5,5 – 6	2	2. syklus
Cand.med.	6	2	2. syklus
Cand.psychol.	6	2	2. syklus
Cand.theol.	6	2	2. syklus
Ph.d.	3	3	3. syklus
Dr.philos.		3	3. syklus
Øvrig kvalifikasjon			
Diplom, kunstnerisk stipendprogram	3	3	3. syklus

For de resterende kvalifikasjonene som er hjemlet i universitets- og høyskoleloven, er det sendt et oppdragsbrev til Universitets- og høgskolerådet (UHR), der de er bedt om å vurdere hvorvidt det er behov for å utvikle egne læringsutbyttebeskrivelser for toårig høyskolekandidat, fireårig allmennlærerutdanning og faglærerutdanning, samt de masterutdanningene som har en varighet på 1–1,5 år.

Dersom det blir fastsatt et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for hele utdannings-systemet, kan det bli aktuelt å utvikle flere beskrivelser og plassere inn andre kvalifikasjoner enn dem som er hjemlet i universitets- og høyskoleloven. Dette kan for eksempel omfatte grader og yrkesutdanninger som ikke lenger kan tildeles (slik Irland har gjort), ulike spesialiseringer (som for medisinere og odontologer) og videreutdanninger som ikke fører fram til en grad. Om og eventuelt hvordan og når

kvalifikasjonsrammeverket kan utvides, vil avhenge av løsningene som blir valgt for de øvrige delene av utdanningssystemet. Det er nå ikke mulig å anslå tidsperspektivet for slike vurderinger.

Videre prosess

Som en følge av universitetenes og høyskolenes ønske om å kunne gjøre så mye som mulig av tilpasningen av fag- og studieplaner innenfor den vanlige syklusen for revidering, er det gitt frist frem til utgangen av 2012 med å ferdigstille dette arbeidet jf. framdriftsplanen i brev datert 17.11.2008. Denne fristen er også i tråd med den utsatte fristen for selvsertifisering av kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning som nå er satt i Bolognaprosessen.

Departementet har bedt om at UHRs vurdering og eventuelle forslag til nye læringsutbyttebeskrivelser for de resterende kvalifikasjonene ferdigstilles innen utgangen av juni. Forslaget vil bli sendt på høring i sektoren høsten 2009, slik at eventuelt nye beskrivelser kan fastsettes ved årsskiftet. Når også eventuelle læringsutbyttebeskrivelser for de resterende kvalifikasjonene er fastsatt, vil det samlede kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning bli forskriftsfestet.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Gro Beate Vige
fung. avdelingsdirektør

Vedlegg:

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Adressater:

Universiteter og høyskoler (statlige og private)
Universitets- og høyskolerådet
Nettverk for private høyskoler
Forsvarets skolesenter
Politihøgskolen
NSU
StL

Kopi

NOKUT
HOD

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

KUNNSKAP

Bachelor (1. syklus)	Master (2. syklus)	Ph.d. (3. syklus)
<i>Kandidaten...</i>	<i>Kandidaten...</i>	<i>Kandidaten...</i>
- har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor fagområdet	- har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område	- er i kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og/eller kunstneriske problemstillinger og metoder
- kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet	- har inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metoder	- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige og/eller kunstneriske utviklingsprosjekter
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet	- kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet	- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet
- har kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet	- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet.	

FERDIGHETER

Bachelor (1. syklus)	Master (2. syklus)	Ph.d. (3. syklus)
<i>Kandidaten...</i>	<i>Kandidaten...</i>	<i>Kandidaten...</i>
- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg	- kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning	- kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning	- kan bruke relevante metoder for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklings-	- kan drive forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt

	arbeid på en selvstendig måte	internasjonalt nivå
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling	- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnerer	- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet
- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer	- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer	

GENERELL KOMPETANSE

Bachelor (1. syklus)

Master (2. syklus)

Ph.d. (3. syklus)

<i>Kandidaten...</i>	<i>Kandidaten...</i>	<i>Kandidaten...</i>
- har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger	- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger	- kan identifisere nye relevante etiske problemstillinger og utøve sin forskning med faglig integritet
- kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe, og i tråd med etiske krav og retningslinjer	- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter	- kan styre komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer	- kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttrykksformer	- kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis	- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten	- kan delta i debatter innenfor fagområdet i internasjonale fora
- kjenner til nytenkning og innovasjonsprosesser	- kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser	- kan vurdere behovet for, ta initiativet til og drive innovasjon